

ผิดเป็นครู

อมรา มลิกา

- ข้อใดถูกที่สุด
  - ฉันถูก
  - เขาผิด
  - เธอผิด
- ทุกคนผิดยกเว้นฉัน

ข้อใดผิดที่สุด

ก. ฉันไม่ผิด

ข. เขาผิด

ค. เธอผิด

ผิดหมดยกเว้น

ฉัน

ได้

โรงเรียน _____
ชื่อ _____
วิชา _____

ข้อแนะนำ: กวาดเครื่อง

ข้อ	ก	ข	ค	ง	จ	ช
	A	B	C	D	E	ข้อ
1	X	X	X	X	X	16
2	X	X	X	X	X	17
3	X	X	X	X	X	18
4	X	X	X	X	X	19
5	X	X	X	X	X	20
6						21
7						
8						
9						
10						
11						
12						24
13						25
14						26
15						27
						28
						29
						30

ตอนที่ 1   ตอนที่ 2   ตอนที่ 3

ผิดเป็นครู

อมรา มลิตา

ISBN 974-9617-68-1

แบบปก : เซาว์ อัคร

ผิดเป็นครู

ณ ห้องประชุมจงจินต์ โรงพยาบาลรามาริบัติ

ชมรมพุทธธรรมรามาริบัติ

เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๑

เรื่องที่จะปรารภสู่กันฟังในวันนี้ เป็นเรื่อง
ผิดเป็นครู ให้เรามาดูกันว่า ที่ผิดเป็นครูนั้น เราเอา
อะไรมาวัด ว่าแค่ไหนผิด แค่ไหนถูก

ปกติ ใจคนเราอยู่ภายใต้ความรู้ไม่รอบ รู้ไม่
จริง คือเป็นอวิชชา เพราะฉะนั้น สิ่งที่เรานึกว่า
เราถูกต้องแล้ว นั่นก็ยังไม่ถูกต้อง ยังไม่ใช่ปัญญา
เห็นชอบ อะไรที่ท่าลงไปจึงยังมีที่ผิดที่บกพร่อง ที่
เราจะต้องพิจารณาไตร่ตรองซ้ำอีก ให้เกิดความรู้ชัด
รู้แจ้ง

แล้วเหตุใดเราจึงว่าผิดเป็นครู

ก็เพราะธาตุแท้ของใจ แม้จะเป็นพุทธะ คือ
รู้ ตื่น เบิกบาน ก็จริง แต่เราไม่เคยรักษาให้ใจอยู่ใน
สภาพที่รู้ ตื่น เบิกบานได้ เราหลงบ้าง หลับบ้าง

ประมาทขาดสติบ้าง สิ่งที่เราคิดหรือนึกเอาว่าเรารู้
นั้น จึงเป็นความรู้อันผิดๆ แต่เราก็ไม่เคยจะเฉลียวใจ
ว่าเรารู้ผิด เพื่อจะได้รู้ว่าที่ตัวทำไปนั้นผิด เราจึง
ต้องฝึกฝนคอยเอาสติไปจับสั่งเกิดดูการกระทำของ
เราเองทุกๆ ขณะ ว่าผิดถูกอย่างไรบ้าง

ก่อนจะมาศึกษาใจ ศึกษาพฤติกรรมของเรา
เอง แล้วเฉลียวใจว่าผิดเป็นครุ่น เราก็ทำอย่างที่เคย
ๆ ทำนี้แหละ แล้วมิใยใคร.. ใครจะไปแอบนินทา
จะหัวเราะขบขัน เราก็ไม่รู้ไม่ชี้ เพราะไม่เคยเฉลียว
ใจเลยว่าเราผิด

แต่เมื่อเริ่มรู้ว่า ใจที่เราเชื่อว่ารู้นั้น ยังรู้ไม่
รอบรู้ไม่จริง บางทีก็เหมือนไฟกะพริบ ทำท่าเห็น
สว่างกระจ่างชัดดี แต่อีกประเดี๋ยวก็ชักเลื่อนสลับไป
อีก เราเริ่มสังเกตได้ว่า ที่เราว่า เรารู้ เราทำดี เรา
แน่ มันดีจริงหรือเปล่า เราจับสังเกตปฏิกิริยาของ
คู่สนทนาหรือคู่กรณีของเรา ว่าระหว่างที่เราพูดหรือ
เราทำกิจการอะไรกับเขา เขายังเป็นปกติอยู่
หรือเกิดอาการเหมือนพูดไม่ออก หรือมีอาการชวน
ให้เราสงสัยว่าสิ่งที่เราทำนี่คงพิลึกพิลั่นแท้

ตรงนี้แหละ ที่เราบอกว่าต้องอาศัยผิดเป็นครู
หลายๆ ท่านอาจแย้งว่า ในเมื่อเรารู้อยู่แล้ว
การที่เรามาปฏิบัติ มาดูใจของเรา ก็ทำให้เรารู้จัก
ตัวเองแล้ว พระพุทธองค์ท่านก็สรุปคำสอน วาง
แนวทางที่เป็นหลักธรรมทั้งหลายไว้แล้ว แล้วทำไม
เราถึงจะต้องผิดอีกล่ะ เราอ่านตามตำราของท่าน
แล้ว ทุกอย่างก็ต้องถูกสิ

นี่เราพูดตามสถิติของความนึกคิดของเราว่า
สิ่งที่เราอ่านตามตำราแล้วเราว่าเรารู้ ก็ต้อง รู้ สิ
แต่เรื่องของใจ ไม่ใช่ใช้อย่างนั้น

เพราะความรู้ชนิดนั้น คือรู้ด้วยสัญญา รู้ด้วย
ความจำ เหมือนนกแก้วนกขุนทอง เวลาเอานกแก้ว
นกขุนทองมาสอนให้พูด มันก็พูดได้เหมือนที่สอน
จะให้พูดภาษาฝรั่งให้เหมือนกับฝรั่งจริงๆ พูด มันก็
พูดได้เหมือนเปียบ แต่มันไม่รู้หรอกว่า ที่พูดไปนั้น
หมายความว่าอย่างไร

เราก็เหมือนกัน ทุกวันนี้ที่เราู้กัน เราอ่าน
ตำรา เราฟังครูบาอาจารย์สอน เรารู้.. รู้.. รู้นี้แหละ
เวลาที่ใครมีความทุกข์เดือดร้อน มีปัญหา เราแก้

ปัญหาให้เขาได้เฉียบคม แล้วเราก็ภูมิใจ ว่าเรารู้
แล้ว.. รู้แล้ว

แต่เมื่อปัญหาอันนั้นเกิดขึ้นกับเรา เราพบว่า
เรากลับทำอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งตรงนี้แหละที่บอกว่า
ผิดเป็นครู เราจะต้องเอาสติตามสังเกตตัวเองว่า
สิ่งที่เรารู้ เราบอกคนอื่น เราแก้ปัญหาให้คนอื่นได้
แต่ทำไม ถึงยามคับขันที่สิ่งนั้นเกิดขึ้นกับตัวเราเอง
ทำไมเราจึงไม่ทำอย่างที่เราบอกเขาเหล่านั้น

ก็เพราะว่า สิ่งที่เราบอกเขานั้น ยังไม่เป็น
สมบัติของเรา ใจเราทั้งหมดยังไม่ได้เชื่อ ยังไม่ได้
รู้เห็นเป็นขึ้นในใจของเรา เพียงส่วนหนึ่งของใจ
เราเห็นว่ามันดี มันถูกต้อง มันน่าเชื่อถือ เราก็จำ
เอาไว้ แล้วเปลอเข้าใจไปว่าเรารู้แล้ว ครั้นถึงเวลา
ทดสอบกับตัวเองจริงๆ เราจึงพบกับความตกใจ
ว่า ตายจริง.. ทำไมถึงเป็นอย่างนี้ไปเสียละ

เหมือนมีคุณแม่ท่านหนึ่ง อบรมสุกสาวว่า
คนเราจะต้องพูดความจริง ทำอะไรลงไปแล้ว ถึงทำ
ไม่ถูกต้อง ตัวเองไม่พอใจ ก็ต้องพูดตามความจริง
ทั้งที่ความจริงนั้นจะทำให้เราทุกข์เดือดร้อนก็ตาม

อบรมอยู่เป็นชั่วโมง จนในที่สุดลูกสาวเห็นด้วยกับ
หลักการของคุณแม่ แล้วก็สัญญาว่าเดี๋ยวต่อไปลูก
จะพูดความจริง ถึงความจริงจะทำให้ต้องได้รับโทษ
รับทุกข์ก็จะยอมรับ เพราะคนเราผิดแล้วต้องยอมรับ
โทษ จะได้จำ ไม่ทำผิดอีก

ขณะที่คุณแม่กำลังสรุปย่ออยู่นั้น สาวใช้ก็
มาเรียนคุณแม่ว่า “คุณคะ คุณคะ มีโทรศัพท์ คุณ
แจ้วจะพูดด้วย”

คุณแม่ลืมไปแล้วว่า ได้อบรมลูกมา ๑ ชั่วโมง
ว่าจะต้องพูดความจริง คุณแม่ก็ทำเสียงกระซิบกับ
คนใช้ “ไปเรียนคุณแจ้วว่าฉันไม่อยู่”

คุณแม่พูดหน้าตาเฉยเลย พูดไปโดยที่ไม่ได้
นึกสักนิดหนึ่งว่า สิ่งที่คุณแม่ทำนั้นขัดแย้งกันกับ
คำสอนของตัวเอง แล้วก็เป็นอย่างที่ได้อบรมมลูกว่า
อย่าทำๆ พ่อแม่ไม่เคยสอนให้ลูกทำอย่างนี้เลย

ถ้าเราเป็นลูกที่ปากเบาสักหน่อย เราก็คง
จะประหลาดว่า แม่.. ก็แม่อยู่นี่นา แล้วแม่ไปบอก
ว่าไม่อยู่ได้อย่างไร ซึ่งคุณแม่ก็ต้องโกรธเกรี้ยว
มาก

ในใจของลูกเกิดความสับสนแล้ว ไหนแม่เป็นคนบอกเราว่า การพูดไม่จริงเป็นของไม่ดีอย่างยิ่ง ไม่บังควรจะทำให้เป็นนิสัย แล้วทำไมคุณแม่ทำอย่างนี้ล่ะ กฎนี้ยังมีข้อยกเว้นหรืออย่างไรรกัน

เห็นหรือไม่ว่า เวลาที่เราไม่รู้เท่าทันใจของเรา สิ่งที่เราทำนั้นคือสัญญา เหมือนกับคุณแม่ท่านนี้ รู้ด้วยสัญญาว่า การพูดจริงเป็นของดี ช่วยรักษาให้ศีลของเราไม่ขาดตกบกพร่อง แต่คุณแม่ก็ยังไม่ได้ประพฤติตามจนเป็นอุปนิสัย แล้วก็ยังไม่ได้เห็นถึงใจ ทำไปตามหน้าที่พุ่มพักรักถนอมลูก อบรมบ่มปั้นลูก เลยมัวแต่ปั้นเขา แต่ลืมปั้นเรา

เราลืมนึกไปว่า คำสอนที่ดีคือการกระทำ ไม่ใช่คำพูด เพราะคำสอนที่มีเสียงดัง หนักแน่น ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด คือ การกระทำที่เราทำตัวเราเป็นตัวอย่างให้คนอื่นดู เพราะทำแล้วจะไม่มีข้อโต้แย้ง แต่ถ้าพูด บางทีพูดแล้วเราเปลอ เราทำไปอีกอย่างหนึ่ง

เมื่อเป็นอย่างนี้ เราจึงต้องคอยจับสังเกตตัวเราด้วย ในกรณีนี้ ถ้าคุณแม่และคุณลูกจะปฏิบัติเพื่อขัดเกลาใจของตัวไปด้วยกัน คุณแม่ก็ต้องยอม

เป็นประชาธิปไตยกับลูกว่า ถ้าแม่เราทำอะไรที่เป็นข้อสงสัย หรือลูกมีข้อสงสัย เราจะต้องใจเยือกเย็น เปิดใจฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของลูก แล้วเอามาแกะแก้พฤติกรรมของตัวเอง

หรือขณะที่เราทำอะไรไปนั้น การจะเห็นที่ผิดของตัวเอง แล้วเอามาเป็นครูได้นั้น เราต้องจ่อสติตามรู้ เหมือนเรามีตัวอีกตัวหนึ่งที่คอยเฝ้ามองเรา เหมือนที่เราเฝ้ามองลูกเรา หรือมองคนอื่นอย่างนั้น แล้วสติตัวนี้จะต้องเที่ยงตรง ไม่เข้าข้างตัวเอง คอยแก้ต่างให้ตัวเอง

เหมือนคุณพ่อท่านหนึ่ง อบรมบ่มลูก อย่าตีแม่ เหล้า เหล้าเป็นของไม่ดี แต่ว่าแล้ว คุณพ่อก็ตีแม่เสียเอง ถ้าคำสอนมีข้อยกเว้นอย่างนี้ ไม่ใช่ผิดเป็นครูแล้ว แต่มันจะผิดแล้วกลายเป็นอุปนิสัย ผิดแล้วกลายเป็นอาชญากรรมไป เพราะเราจะอ้างว่า เหล้าเป็นของไม่ดี ลูกอย่ากิน แต่พ่อเป็นผู้ใหญ่แล้ว พ่อกินได้ หรือคุณแม่ท่านนี้จะบอกว่า การพูดไม่จริงเป็นของไม่ดี แต่ผู้ใหญ่บางครั้งมีความจำเป็น ต้องพูดไม่จริง เพราะฉะนั้น แม่จะเป็นคนตัดสิน

เองว่า ตรงไหนจำเป็น ตรงไหนไม่จำเป็น

เมื่อเป็นอย่างนี้ นิสัยแต่ละอันที่เราจะสร้างขึ้นมาก็ไม่อยู่กับร่องกับรอย แล้วในที่สุดกิเลสก็เอาเราไปเป็นข้าทาสบริวาร เพราะเราเคยเป็นข้าทาสบริวารมันมาตลอดเวลา เราก็เลยผิดไปเรื่อยๆ ไม่มีวันที่จะปฏิวัติปฏิรูป แล้วเอามันมาเป็นครูได้ การที่เราจะเอาที่ผิดมาเป็นครู จึงไม่ใช่ของง่าย

เหมือนคราวหนึ่ง ดิฉันไปที่วัด ปกติเราไม่เคยใส่ใจสนใจว่าใครเป็นใคร ถึงท่านอาจารย์ให้มาอยู่ที่กุฏิเดียวกันก็เกิด ต่างคนต่างก็ดูใจของตัวเอง ดูแลตัวของตัวเอง ใครชักผ้าตากเอาไว้ ก็ตากเอาไว้อย่างนั้น ถึงเวลาใครจะไปอาบน้ำ ก็ไปเก็บเสื้อผ้าของตัวเองมาเปลี่ยน แล้วชักตัวที่กำลังใส่อยู่ หมุนเวียนกันไปอย่างนี้

คราวนั้น มีสุภาพสตรีสูงอายุท่านหนึ่ง ท่านเป็นห่วงเป็นใย ดูแล อนุเคราะห์ เห็นทุกคนเป็นลูก เป็นหลานท่านไปหมด ตกเย็นท่านไปเก็บเสื้อผ้าของท่านเสร็จ ท่านก็เกิดห่วงว่า พระอาทิตย์ตกแล้ว ประเดี๋ยวน้ำค้างลง จะทำให้ผ้าชื้น ว่าแล้วท่านก็เก็บ

เสื้อ เก็บผ้าถุง เสื้อนั้นไม่เป็นไร เพราะเราจำเสื้อ
ของเรากันได้ แต่ผ้าถุงสีดำที่ท่านช่วยเก็บให้หมด
จากทุกราวที่ผู้พักอยู่บ้านนั้นตากเอาไว้ แล้วก็พับ
อย่างดีเรียบร้อย วางไว้ เหมือนเวลาอยู่ที่บ้าน เรา
เก็บเสื้อผ้าแล้วก็พับวางเอาไว้ นี่สิ ที่เป็นปัญหา

ถึงเวลาที่แต่ละคนจะอาบน้ำ ไปเอาผ้าที่ราว
อ้าว.. วางเปล่า ก็เกิดโกลาหลกันยกใหญ่ ท่านบอก
ว่า นี่.. ผ้าอยู่ตรงนี้ ฉันเก็บมาให้แล้ว แทนที่ทุกคน
จะขอบคุณหรือซาบซึ้ง ทุกคนเริ่มหน้ามึนคือขมวด
บางคนปากเบาหน่อยก็ประท้วงว่า มันธุระอะไรของ
คุณ เราโตกันแล้ว เรามาปฏิบัติธรรมก็จะมาหัดพึ่ง
ตัวเอง เราตากผ้าไว้ เราพอใจจะเก็บเมื่อไร เราก็
เก็บของเราเอง คือสรุปแล้วก็อยากจะว่า คุณเสื้อก
อะไรด้วยล่ะ

ก็เลยโกลาหลอลหม่านกันไปหมด เพราะว่า
ทุกคนไม่แน่ใจว่าผ้าถุงผืนไหนเป็นของตัวเอง ผ้าถุงที่
ใช้กันเป็นผ้าซื้อจากร้าน ส่วนใหญ่ซื้อแล้วร้านก็เย็บ
ให้เสร็จ เพราะฉะนั้นตะเข็บก็จะเป็นรูปเดียวกัน จะ
หาเครื่องหมาย หรือตำหนิ หรืออะไรที่จะบอกว่า

ผ้าผืนนี้ของฉัน ผืนนี้ของเธอ ก็หาไม่ได้ เพราะผ้า
ก็ผ้าเนื้อเดียวกัน บางผืนเหมือนกันเปี้ยบ กว้างยาว
เท่ากันเลย กว่าจะตัดสินใจเลือกตัดจัดสรรลงตัวว่า
เออ เรามาปฏิบัติธรรมแล้ว ไม่มีตัวสัตว์ ไม่มีบุคคล
ผ้าก็มีไว้สำหรับนุ่ง ให้เราไม่หนาวไม่ร้อนเกินไป
เอาไปเถิด ผืนไหนก็นุ่งได้ สะอาดทั้งนั้น ก็ตก
เข้าไป ๓ ทุ่ม ๔ ทุ่ม ได้

หลังจากทุกคนอาบน้ำกันเรียบร้อย ต่างแยก
ย้ายไปทำภาวนาแล้ว ดิฉันกลับมาที่กุฏิ ก็พบท่าน
ที่เป็นสาเหตุยังนั่งอยู่ ดิฉันก็เข้าไปไถ่ถามท่านว่า
เป็นยังไงบ้างคะ จากเรื่องที่เกิดขึ้น

เราก็นึกไปว่า ท่านจะรู้สึกเสียใจหรือรู้สึกไม่
สบายใจ แต่คำตอบที่ได้รับทำให้รู้ว่า ท่านไม่ได้เห็น
เลยว่าท่านทำอะไรผิด เพราะท่านตอบว่า ฉันรู้ตัว
ฉันว่าฉันทำอะไร ฉันถูกอบรมมาว่า คนเราต้องมี
น้ำใจ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ฉันเป็นคนมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่ เมื่อฉันเก็บผ้าของฉัน ฉันรู้ว่าพระอาทิตย์
ตกแล้ว น้ำค้างเริ่มลง ผ้าก็จะชื้น แล้วมีกลิ่นไม่น่า
ใช้ ฉันก็ช่วยเก็บให้ แต่ถ้าใครจะไม่มีปัญญารู้ถึง

ตรงนี้ แล้วมาเฟ่งโทษฉัน จิตใจคนนั้นก็เดือดร้อน
ไปเอง ฉันไม่รับรู้รับทราบ

ดิฉันฟังแล้วก็งง ไม่เคยคิดเลยว่า ใครที่
ปฏิบัติธรรมแล้วจะยึดมั่นกับความคิดของตัวเองได้ถึง
ปานฉะนี้ เพราะคนเรานั้น ถึงเริ่มต้นเราจะตั้งใจดี
ถ้าดิฉันเป็นท่าน ดิฉันก็ทำด้วยความปรารถนาดี
ร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะเราถูกอบรมมาให้เชื่ออย่างนี้
แล้วเราก็ถูกฝึกมาอย่างนี้ ตอนทำลงไป เราไม่มีข้อ
สงสัยแม้แต่นิดเดียวว่า สิ่งที่ทำไปนั้นจะเป็นพิษเป็น
ภัยหรือว่าจะขาดตกบกพร่อง ไปเข้าทำนองทำคุณ
บูชาโทษ

เมื่อเห็นปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นแล้ว ดิฉันว่า ใครที่
ฝึกสติอยู่ จะต้องฉกใจคิด จะต้องพิจารณาว่า เออ..
การที่เราหวังดีต่อคนอื่น แต่ขาดความรอบคอบ ก็
ไม่ถูกต้อง เพราะเราไม่ได้ขออนุญาตก่อนว่า คุณ
ต้องการให้ฉันช่วยเก็บผ้าถูหรือเปล่า นี่ดิฉันคิด
ในแง่ที่ถ้าดิฉันเป็นผู้ทำอย่างนั้น แล้วดิฉันก็ต้อง
เฟ่งโทษตัวเองต่อไปว่า การทำอะไร ถ้ามีแต่ความ
ตั้งใจดีอย่างเดียว แต่ไม่ใช่ปัญญาคิดให้รอบคอบ ก็

ยังไม่ปลอดภัย ถ้าเราจะทำอย่างนี้อีกในกาลข้างหน้า เราจะเอาความบกพร่องครั้งนี้ผ่อนมาเป็นครู ได้อย่างไรบ้าง

ไปขออนุญาตเจ้าของก่อน พุดจาให้รู้เรื่องกัน ในพระวินัยก็มีสอนไว้ เป็นต้นว่า เราไม่มียางลบ เราเห็นยางลบของเพื่อนวางอยู่บนโต๊ะ เออ.. ขอยืมใช้หน่อยเถิด เมื่อใช้แล้ว เจอกันก็รับรายงานว่า ฉันขอยืมยางลบเธอไปใช้นะ เธอช่วยอนุญาตให้หน่อย จะได้ไม่เป็นหนี้ต่อกัน

ท่านอาจารย์บอก ถ้าเราไม่สังเกตให้ดีว่า ยางลบของเขาวางอยู่ที่ตรงไหน เมื่อเราหยิบไปใช้ แล้วเราเอามาวางคืนก็จริง แต่วางผิดที่ ครั้นเจ้าของมาถึง จะหยิบใช้เลยหาไม่พบ.. โครชโมยยางลบไป ใจที่กระเพื่อมไปก่อนจะหายางลบเจอนั้น เป็นผิด เป็นบาปของเราแล้ว

ถึงเราจะไม่ได้ขโมยเขาก็จริง แต่ความไม่รอบคอบของเรา เราย้ายที่ของเขาแล้วไม่เอาคืนไว้ที่เดิม ทำให้เจ้าของหาไม่เจอ ใจเกิดความผิดปกติไปแล้ว ความละเอียดยมีถึงปานนี้

นี่เรามาปฏิบัติธรรม การที่เราจะไปเคลื่อนย้ายผ้าของเขา ถึงจะมีเจตนาดี เราก็ควรจะต้องขออนุญาต หรือบอกกล่าวตกลงกันให้รู้เรื่องก่อน ถ้าเราไม่รู้ตรงนี้ เราก็ต้องมีระเบียบระบบว่า เริ่มต้นเก็บจากพื้นซ้ายมือสุด แล้วก็เรียงตามลำดับ เอาพื้นซ้ายมือสุดวางไว้เป็นพื้นแรก

พอผู้คนอลวนอลเวง เราก็บอก คุณก็ไปเล็งดูสิว่า ผ้าคุณอยู่ที่ตรงไหนของราว เพราะดิฉันทำอย่างมีระเบียบเรียบร้อย พื้นซ้ายมือสุดจะอยู่ข้างล่างสุด หรืออะไรทำนองนี้ อย่างน้อยเราก็มีเครื่องยืนยันว่าเราคิดโดยรอบคอบก่อนทำ เพราะแบบที่ทำไปนั้น พอคนถามว่าพื้นไหนของฉัน พื้นไหนเก็บมาจากตรงไหน เธอเองก็อธิบายไม่ได้

ท่านอาจารย์สิงห์ทอง เคยเล่าถึงท่านพระอาจารย์มั่น พระที่มีหน้าที่ปฏิบัติท่านจะต้องดูแลเก็บกลด และกางกลดให้ท่าน มุ้งกลดนั้นมีสี่ฐานกลม พระที่มีหน้าที่อุปัฏฐากก็พยายามเล็งว่า ท่านพระอาจารย์เอาตรงนี้ไว้ตรงหัวนอน เมื่อทำเสร็จก็จัดเอาตรงนี้ไว้ แต่ก็ไม่รู้ว่าจะเอาอะไรมาอธิบายเป็น

ข้อยืนยัน ท่านพระอาจารย์ก็บ่นทุกวัน.. เด็กสมัยนี้
มันไม่มีสติเลย เดียวก็เอาหัวกลดไปไว้ปลายเท้า
หมุนไปหมุนมา ไม่เป็นท่า เดียวก็เอาปลายเท้า
มาไว้ตรงหัวนอน รุนวายไปหมด.. พระที่ปฏิบัติก็
พยายามหมายตำแหน่งเอาไว้ว่า ไม่ได้ขยับเขยื้อน
ของท่าน แต่ก็ยังถูกดูอยู่ทุกวัน

ในที่สุด วันหนึ่งก็เลยตัดสินใจ เอาปากกามา
จุดเอาไว้บนมุ้งกลด ตรงตำแหน่งหัวนอนท่านพระ
อาจารย์ พอทำอย่างนั้นแล้ว ท่านพระอาจารย์ไม่ดู
อีกเลย

คือท่านจะสอนนั่นเองให้เวลาที่เราทำอะไร
เราต้องมีความแน่วใจมันใจ ต้องรู้ชัดเจน ไม่ใช่ว่า
เรารู้ของเรา แต่พอถูกซักถามเข้า เราก็ได้แต่ว่า
เราจำเอาไว้ แต่ก็ไม่มีอะไรเป็นหลักฐานมายืนยันว่า
ที่จำไว้นั้นถูกต้องแน่นอนอย่างไร เหมือนผ้าจีวร
ของพระ ท่านก็ต้องทำเครื่องหมายที่เรียกว่าพินทุ
เอาไว้ จะได้ว่า เพราะจีวรทุกผืนหน้าตาเหมือนกัน
ทำนองเดียวกับผ้าถุงของเรา ผึงแล้วจะรู้ว่าผืน
ไหนของใคร

ถ้าเราเอาที่ผิดเรื่องนี้มาเป็นครู เราก็จะได้
รายละเอียดต่อไป ส่วนดีของเราที่เราสนใจเอื้อเพื่อ
เพื่อแม่ เราก็ยังรักษาเอาไว้ ถ้าเราไตร่ตรองไม่
รอบคอบ ไม่เอาที่ผิดมาเป็นครู พอถูกตำหนิ มี
เรื่องนี้ขึ้นมา เราก็อาจจะเสียกำลังใจ ทำคุณบูชา
โทษ ไปรดสัตว์ได้บาป แต่นี้ต่อไปเลิกทำ ตัวใครตัว
มัน ฉะนั้นจะไม่มีน้ำจิตน้ำใจกับใครอีก

คิดอย่างนี้ก็ไม่ถูก เพราะส่วนดีความมีน้ำใจ
เอื้อเพื่อเพื่อแม่ คอยอนุเคราะห์ร้อนใจกับคนอื่น เป็น
สิ่งดี แต่เราก็ต้องดูให้ถูกกาลเทศะ ดูให้รอบคอบ
ดูให้ได้ผลประโยชน์เต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่ใช่ดีแต่
กลายเป็นว่าไปย่ำยีหัวใจท่าน เพราะทำไปแล้ว คู่
กรณีรู้สึกว่ เรื่องอะไรของเธอ ใครไปเชื่อเชิญให้
เธอมาละเมิดสิทธิเสรีภาพของฉัน

สิ่งที่เราทำย่อมมีทั้งส่วนดี ส่วนไม่ดี ถ้าเรา
แปลผลไม่เป็น หรือเราพิจารณาไม่รอบคอบ เราไม่
เอาปัญญามาเป็นตะแกรงร้อนให้เก็บส่วนดีเอาไว้
แล้วเสริมเต็มส่วนที่ยังขาดตกบกพร่องให้เต็มเม็ด
เต็มหน่วย เราก็จะพลอยทิ้งคุณงามความดีของเรา

ไปด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เอาความน้อยอก
น้อยใจเป็นอารมณ์ว่า อุตส่าห์ทำแล้ว เขาไม่เห็น
เขาไม่ซาบซึ้ง เขาไม่ชมเชย เพราะฉะนั้น เลิกแล้ว
ไม่ทำ อันนี้ก็แสดงว่าใจของเราตกเป็นประเทศราช
ของโลกธรรมจนเกินไป จนกระทั่งเราไม่มีภูมิคุ้มกัน
ที่จะปกป้องคุ้มครองตัวเอง

หรือว่าถ้าใจเราเป็นต้นไม้ เราก็ไม่รู้จักดูแล
รักษาให้ต้นไม้ของเราเติบโตขึ้นมาเป็นต้นที่ตรงใหญ่
แตกกิ่งก้านสาขาเกิดร่มเงาที่ให้ความร่มเย็นกับตัวเอง
และร่มเย็นกับใครๆ ที่เข้ามาอยู่ใกล้

ตรงนี้แหละเป็นสิ่งสำคัญที่เราจะต้องฝึก จะ
ต้องดูแลใจของเราให้ดี ให้มีวิถีคิดที่รอบคอบ คิด
แล้วเป็นประโยชน์เป็นคุณ ถ้วนทั่วหน้า แล้วก็รู้จัก
เก็บเกี่ยวข้อมูลทั้งหลาย ผัสสะทั้งหลาย จากสิ่ง
กระทบ จากโลกข้างนอก จากผู้คนที่มาเกี่ยวข้องกับ
เรา มาพิจารณาถ้อยแถลงให้เกิดเป็นคุณประโยชน์

ทำนองเดียวกับที่สมัยนี้เป็นสมัยที่ทรัพยากร
ธรรมชาติขาดแคลน ร่อยหรอ เราต้องเก็บของที่ใช้
แล้วเอากลับมาใช้ซ้ำ มีอะไรที่จะเก็บกลับคืน แล้ว

เอามาใช้ใหม่ได้ เราก็ประหยัดมัธยัสถ์ เก็บงำกลับ
มา แม้แต่ขยะก็ไม่ทิ้ง เอามาเปลี่ยนให้เป็นปุ๋ยหมัก

ถ้าเราระลึกตรงนี้อาไว้ ผิดเป็นครูก็เหมือน
อย่างกับเอาผิดเป็นขยะมาทำให้เป็นปุ๋ยหมัก แล้ว
จะได้เอาไปปลูกต้นไม้ให้งอกงาม

ใจของเราก็คือต้นไม้ ท่านอาจารย์ท่านเปรียบ
เทียบใจของคนเราเหมือนกอบัว เมื่อใจเราดีพร้อม
บริสุทธิ์หมดจดแล้ว ไม่โกรธ ไม่โลภ ไม่หลง เรา
เสร็จธุระของเราแล้ว มีแต่จิตบริสุทธิ์หลุดพ้น ไม่มา
มีชั้นห้า ร่างกาย ให้เป็นภาระอันหนัก

ชั้นห้าเป็นภาระอันหนัก ให้เราต้องหาอยู่หา
กิน บำรุงรักษา เมื่อเรายังมีกายอันนี้อยู่ ก็เปรียบ
เหมือนกอบัว กอบัวอาศัยอยู่ในโคลนตม แล้วดูดูปุ๋ย
ดูน้ำจากโคลนตมมาเลี้ยงดอกบัวคือใจ ให้ชูก้านโผล่
ขึ้นเหนือหน้า แยมกลีบบานรับแสงอาทิตย์ ทำนอง
เดียวกับใจ ที่รู้ ตื่น เบิกบาน ค้นสู่ความเป็นพุทธะ

ถ้าเราเอากอบัวไปแช่ไว้ในน้ำกลั่นหรือน้ำฝน
กอบัวก็คงเหี่ยวแห้ง ไม่ออกดอก เพราะบัวต้อง
อาศัยปุ๋ย อาศัยน้ำจากโคลนตม เพื่อปรุงอาหารไป

เลี้ยงลำต้นจนเติบโต มีดอกขึ้นมา แล้วดอกบัวก็โผล่
ขึ้นไปบานรับแสงอาทิตย์ได้

เหมือนกับใจของเรา ถ้าเราไม่เอาสติรู้สิ่ง
ที่มากระทบใจเราทุกเวลานาที เราไม่เรียนรู้จาก
ประสบการณ์ เราไม่ลงมือทำอะไรลงไป เราก็
ไม่มีทางที่จะรู้ว่า เรายังรู้ผิดรู้ถูกตรงไหนบ้าง คนที่
พูดว่า ฉันไม่เคยทำอะไรผิดเลย ท่านอาจารย์บอก
คนๆ นั้นเวลากลับกินชีวิตไปโดยเปล่าประโยชน์
เป็นโมฆะบุคคล

ทำไมท่านอาจารย์จึงเรียกว่าเป็นโมฆะบุคคล
ก็เพราะคนๆ นี้ รักตัวตนของตัวเองมากเสียจนกระทั่ง
ไม่ยอมที่จะให้ใครมาวิพากษ์วิจารณ์ได้ ก็เลยเลี้ยงอยู่
นั้นแหละ ถ้าลงมือทำไป เตียวจะพลาด ก็ไม่ยอม
ทำสักทีหนึ่ง ต้องให้แน่ใจมั่นใจแล้วถึงจะลงมือ ซึ่ง
คนอื่นเขาก็ทำเสร็จไปแล้วทุกที

ท่านจึงสรุปว่า คนที่พูดว่าฉันไม่เคยทำอะไร
ผิดนั้น ก็คือคนที่ละเลงขนมเบื้องด้วยปาก หยิบยก
ผลงานของคนอื่นไปอ้างอิงว่าเป็นของตัวเอง แล้วตัว
เองก็ไม่ยอมเสี่ยง ไม่มีประสบการณ์ ใจของเขาจึงไม่

มีวันที่จะรู้ตามเป็นจริงได้ เพราะมีแต่ความลึกลับ
ความไม่แน่ใจ คอยแต่จะเสี่ยงโชคเสี่ยงผลเลิศ

หรือเกิดโชคดีทำถูก ขอให้ทำซ้ำอีกก็ทำไม่
ได้ เพราะไม่ได้ลงมือทำด้วยความมั่นใจ ด้วยเหตุ
ด้วยผล ด้วยใจที่พร้อมว่า ถ้าผิดเราก็ยอมรับผิดชอบ
เพื่อจะได้รู้ว่าเรายังเข้าใจตรงไหนผิดไป ไม่ใช่ผิด
เพราะขาดสติ สะเพร่า ชี้เกี่ยชี้คร้าน แต่เป็น
เพราะอวิชชาในใจของเรา ที่ชักพาให้เราไม่รู้แจ้ง
รู้จริง อันที่จริงดีด้วยซ้ำไปที่มีเรื่องนี้เกิดขึ้น ทำให้
เราได้ว่า ตรงนี้คือจุดบอดจุดมืดของเรา เราจะได้
แก้ไข ได้ปรับให้สว่าง ให้อวิชชากลายเป็นวิชา คือ
รู้ตามเป็นจริง

ถ้าเข้าใจเที่ยงตรงอย่างนี้ เราจะเป็นคนจริง
ไม่เป็นโมฆะบุคคลอีกต่อไป เมื่อมีอะไรมากระทบใจ
หรือมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น เราก็จะเอาสิ่งนั้นมา
พิจารณาไตร่ตรองจนแน่ใจว่ารอบคอบแล้ว ถึงจะให้
เราคิดอีกครั้ง เราก็คิดได้อย่างนี้ เพราะว่าเป็นดี
ที่สุดของสติปัญญาความสามารถขณะเดี๋ยวนี้ เราก็
ลงมือกระทำไป

ขณะลงมือกระทำไปนั้น ก็เอาสติคอยตามรู้ เหมือนมีใครอีกคนที่คอยตามดูการกระทำของเราอยู่ ถ้าเกิดอะไรไม่ชอบมาพากล ผลไม่เป็นไปอย่างที่ คาดคิดเอาไว้ เราก็ปรึกษาหารือผู้รู้ หรือเอามา พิจารณาใหม่ ตรวจสอบข้อมูลให้เที่ยงตรง แล้วลอง แก้ไขดัดแปลงปรับปรุงไปจนสัมฤทธิ์ผล

เมื่อทำอย่างนี้ เราก็ได้ความรู้ ได้ประสบการณ์ ที่จะสอนให้เราเห็นว่า เรายังไม่รอบคอบ ตรงนั้นนะ เราพลาดไปตรงนี้เอง สิ่งที่เราเคยรู้นั้น เรารู้ผิดๆ ขอขอบคุณที่มีเรื่องนี้เกิดขึ้น ทำให้เราได้ แก้ไขความรู้ผิดๆ ของเราให้เที่ยงตรง เพราะอย่าง นี้ เราจึงว่าทุกคนที่ยังไม่เป็นอรหันต์ต้องเอาผิดเป็น ครู ผิดแล้วอย่ามัวเสียใจ อย่ามัวอายจนลืมนำมา คิดพิจารณา

ถ้าเราพิจารณาในชาดก ในประวัติพระพุทธ- เจ้า เจ้าชายสิทธัตถะท่านก็เอาผิดเป็นครูเหมือน กัน ขนาดพระปัญญาของท่านกว้างใหญ่ไพศาล เราสรรเสริญว่าท่านเป็นสัพพัญญู รู้ออบโลก ถึง ก่อนตรัสรู้ พระปัญญาของท่านก็วิเศษสุด

คิดดู พวกเราคิดกันแต่ว่า เราไม่อยากตาย ไม่
อยากตาย แต่เจ้าชายสิทธัตถะทรงเห็นว่า อย่างไรก็ตาม
ก็ต้องตาย เพราะเหตุมิให้ชีวิตหรือสรีรยนต์อันนี้
เกิดขึ้นมาแล้ว ตั้งอยู่แล้ว ย่อมต้องเจริญเติบโตไป
ตามวัย จนครบวัฏฏะ ถึงท่านจะไม่อยากแก่ ไม่
อยากตาย อยากจะหยุดวัฏฏะไว้ตรงนี้ ตรงความ
หนุ่มฉกรรจ์ แต่ปัญญาของท่านเห็นตามเป็นจริง
ว่า ын่างไรก็ต้องไปจนครบวัฏฏะ คือต้องตาย ถ้า
จะไม่ตายก็ต้องไม่เกิด นั่นคือดับเหตุแห่งวัฏฏะ

พวกเราไม่เห็นมีใครเลยที่คิดไม่อยากจะเกิด
แล้วจะมาอ้างว่ารู้แจ้งแทงตลอด ผิดไม่ได้ ถ้าทำ
อะไรแล้วต้องได้ผลเหมือนจับวาง อันนั้นคือความ
หลง อันนั้นคืออวิชา เราจะพบว่า คนที่สำคัญตัว
ว่าตัวเก่ง มักพูดอย่างนี้.. เธอผิดๆ ไป แต่ฉันผิด
ไม่ได้.. ถ้าใครพูดอย่างนี้ เรายิ้ม แล้วเฉยก็แล้ว
กัน

ไม่ต้องไปโต้เถียง ไม่ต้องไปทะเลาะเบาะแว้ง
กับเขา เพราะไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย อัดตาเขา
ใหญ่เสียจนกระทั่งไม่มีอะไรที่จะซึมแทรกเข้าไปถึงใจ

ของเขาได้ ปล่อยให้เขาเมาตัวตน เมาความสำคัญ
ของตัว ละเมอเพื่อต่อไปก่อน เรามาจัดการกับตัว
เราดีกว่า เอาเวลาให้มาเป็นคุณเป็นประโยชน์กับตัว
ของตัวนี้แหละ ถ้าเราดูเป็น ฟังเป็น เราวิเคราะห์
เป็น เราก็จะรู้จักใช้เวลาให้เป็นคุณเป็นประโยชน์
ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย

แต่ก่อนดิฉันเคยเข้าใจว่า ถ้าเราผิด คนเขา
จะดูถูกดูหมิ่น เราจะหน้าแตกจนกระทั่งไม่มีทางเย็บ
ติด แล้วทำอย่างไรเราถึงจะทำให้ไม่ผิดเลยได้ ท่าน
อาจารย์บอกไม่มีทางหรอก เว้นไว้แต่เราเป็นพระ
อรหันต์แล้วเท่านั้นเราถึงจะทำอะไรไม่มีที่ผิด แล้ว
ศิษย์เป็นอรหันต์แล้วหรือยังล่ะ

เรารีบตอบอย่างหน้าซึ้นตาบานว่า ยังเจ้าคะ
ท่านสำคัญว่า ก็เมื่อรู้ตัวอยู่ว่าเรายังมีที่ผิดที่บกพร่อง
แล้วทำไมถึงไม่ยอมจะรู้จักที่ผิดของตัวเองเล่า เหมือน
เราเป็นแผล เรารู้ว่าเราเจ็บ เรามีแผล แต่ปรากฏ
ว่าเราไม่พยายามให้เจอแผลของเรา แล้วเราจะเอา
ยาไปใส่ที่ตรงไหน แผลจะหายได้ไหมล่ะ.. ก็จริง
ของท่าน

เราคิดอย่างท่านไม่เป็น แต่กลับไปคิดว่า ชื่น
หาแปลได้ เราก็เสียรังวัดหมดสิ เราเลยเที่ยวไป
หาแปลของคนอื่น จะได้ไปแก้ไขเขา

ท่านอาจารย์บอกลง เพราะถ้าเราไปหาที่ผิด
ของคนอื่นได้ เขาแก้ไขที่ตัวเขา ก็เป็นคุณงาม
ความดีของเขา เขาก็ได้ดิบได้ดีไป เราเหนื่อยเปล่า
จะไปอ้างว่านั่นเป็นผลงานของเราก็ไม่ได้ เพราะ
เรามัวแต่จับผิดเขา แต่เราก็ยังทำผิดอย่างนั้นซ้ำ
อยู่เรื่อย ๆ ความรู้นั้นยังไม่ใช่ของของเรา.. ก็จริง
ของท่าน นี่แหละ ความคิดของเราจึงยังคุ่มตัวไม่
รอด

ท่านบอกว่า เราคุ้นเคยกับการเป็นข้าทาส
ของกิเลสมาไม่รู้กี่ภพกี่ชาติก็อสงไขย ฉะนั้น เมื่อมี
อะไรมากระทบใจ เราเปลอเพลินอยู่ ไม่ตั้งสติให้ดี
สิ่งที่ตอบสนองออกไปโดยอัตโนมัติ ย่อมผิดทั้งนั้น
เพราะมันคืออวิชชา เจ้านายเก่าของเราที่แข่งสติ
เข้ามาลากเราไปประทับทรง แล้วเราก็ผิดวันยังค่ำ
เราจะอับอายไปทำไม ความจริงเราก็ผิดอย่างนี้มา
ตลอดกาล

เมื่อก่อนนั้นเรายังน่าสงสาร ตรงที่ทำผิดแล้ว
ยังไม่รู้ตัวว่าผิด เรายังละเมออยู่ ตอนนั้นเราเริ่มต้น
แล้ว คราวนี้เราถึงอาย เพราะสติมาปลุกให้เราเห็น
ความจริง ก่อนหน้านั้น ท่านอาจารย์เห็นจนเบื่อจน
เอียน แต่ศิษย์ก็ตั้งหน้าตั้งตาทำแล้วทำอีก ไม่เหนื่อย
หรืออย่างไร จริงของท่าน นี่แหละ เราถึงต้องมีวิธี
คิดที่เป็นแบบคายนุบาย ที่จะเบี่ยงกำลังใจ ให้เราไม่
รู้สึกมีอารมณ์ขึ้นมา เมื่อพบที่ผิดที่พลาดของตัว

เราพูดกันแล้วว่า แม้เจ้าชายสิทธัตถะก็ยังคง
เรียนจากความผิด ท่านเรียนอย่างไร เริ่มต้นท่านก็
เหมือนเรา เมื่อท่านเห็นว่า เราต้องไม่เกิดอีก ฉะนั้น
ต้องรีบเร่งทำความเพียร ท่านก็รีบเร่ง ไม่กินไม่นอน
โหมพลังกำลังตั้งหน้าพากเพียร ที่นี้ท่านก็ไปไม่ไหว

ในพุทธประวัติก็ว่า พระอินทร์แปลงองค์มา
เป็นคนตีตพิน ครั้งแรกก็ชิงสายพินจนตั้ง เหมือน
ที่ท่านกำลังทำทุกรกิริยา พอตีตพินก็ขาด
ตกลงใช้ไม่ได้ เอ้า.. ชิงใหม่ คราวนี้กลัวจะขาด ก็
ชิงหย่อนๆ เมื่อตีตก็ไม่มีเสียง คนเล่นพินชิงสาย
ใหม่ คราวนี้พอตีๆ พินก็เกิดเสียงไพเราะ

ตรงนี้ เจ้าชายสิทธัตถะก็ได้ปัญญา จริงสิ
การที่เราเร่งความเพียรจนกระทั่งเชื่อไปว่าร่างกาย
ของเรา ถ้าถูกเข้มงวดให้ไม่กินไม่พัก ก็เลสจะ
พลอยหมดแรงไป มันก็ไม่ใช่ เพราะร่างกายจะพัง
เสียอย่างสาวยพิณ ทำให้เสียแรงไปเปล่าๆ ไม่ได้คุณ
ได้ประโยชน์อะไร

แต่ถ้าเราเอาอกเอาใจร่างกายมากเกินไป ไม่
ปฏิบัติ ไม่ขูดเกลากิเลส ไม่ฝึกฝืนใจเสียบ้าง อย่าง
ที่เราเคยเป็นมาแต่เก่าก่อน ก็ไม่เกิดประโยชน์อีก
เพราะใจจะไม่เกิดความรู้เกิดกำลัง ใจมีธรรมชาติ
เหมือนน้ำ เมื่อล้นฝาย จะไหลบ่าไปที่ไหน ก็ไหลไป
ได้ทั่วทุกทิศ เป็นการเสียไปโดยเปล่าประโยชน์

ถ้ามีทำนบมีขอบกั้นเอาไว้ เป็นทำนบที่
พอดีพองาม มีความแน่นหนาให้น้ำไม่รั่วไม่ไหลซึม
ออกไป สามารถทดน้ำขึ้นไปเก็บสะสมไว้ เราก็จะได้
น้ำที่มีพลัง เอามาทำคุณทำประโยชน์ เป็นต้นว่า
ปล่อยให้ไหลไปหมุนเครื่องจักรที่ปั่นกระแสไฟฟ้ามา
ใช้ หรือเอามาปลูกพืชพันธุ์ธัญญาหาร ใจก็ทำนอง
เดียวกัน ต้องมีศีลมีสติเป็นรั้วเป็นขอบกั้นเอาไว้

เวลาเอาไปใช้ จึงให้คุณให้ประโยชน์ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะทรงเห็นถึงความจริงข้อนี้ ท่านจึงเริ่มปรับการปฏิบัติเพื่อหาทางสายกลาง ทรงเห็นว่ากายกับใจเป็นคนละส่วนคนละอันกัน ใจเป็นธาตุที่ทำให้เกิดความคิดนึก ความคิดถูก ความสุข ความทุกข์ แต่กายเป็นเหมือนเครื่องยนต์เครื่องมือ ถ้าเราไม่ดูแลตามสมควร ไม่ชโลมน้ำมันหล่อลื่น ไม่เติมเชื้อเพลิง ไม่ดูแลให้พักผ่อนบ้าง มันก็ต้องพังไป

เรื่องของกายก็ต้องดูแลรักษา เหมือนคนใช้ เครื่องมือเป็น รู้จักใช้ให้ได้ประโยชน์เต็มเม็ดเต็มหน่วย ส่วนใจก็ต้องมีหลักวิธีคิด ถ้ามันเถื่อนคะนอง เราก็ต้องลงแสบมัน มันดีแล้ว มันเพี้ยน มันเหนียว เราก็ปลุกปลอบให้กำลังใจ ให้มีเรี่ยวแรงขึ้นมา

เรายึดหลักว่า ต้องดูแลใจของเรา กำหนดสติ พากเพียรทำแบบฝึกหัด ซึ่งได้แก่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับชีวิตของเราทุกเวลานาที เอาสติจดจ่อดูใจของตัวเอง จะเห็นว่า ทุกๆ ขณะจิต เราเหมือนยืนอยู่ตรงทางแพร่ง เราเหมือนนักเดินทางมาราธอนดั้นด้นไป

บนทางแพรง แต่ละขณะก็คือ ผิดเป็นครู หรือว่า
ใช้ได้ สติของเราพอจะคุ้มครองให้เราพึ่งตัวเองได้
มันจะเป็นอย่างนี้อยู่ตลอดเวลา จะไม่มีเวลา
ไหนเลยที่เราจะอยู่เฉยๆ ไม่ต้องคิด ไม่ต้องนึกอะไร
หรือไม่มีเหตุการณ์อะไรมากระทบให้ต้องตัดสินใจ
ถ้าใจเห็นอย่างนี้ เราจะพบว่า แท้ที่จริงชีวิตก็คือ
การเดินทางอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้ขณะพักผ่อน เรา
ก็ยังเดินทางกันอยู่ เพราะว่าเราจะพักอย่างไรๆ แม้
หลับ เราก็ก็นอน ยังเดินทางอยู่กันเอง

ครูบาอาจารย์ท่านสอนว่า แม้ในความฝันก็
ให้ยังสติเข้าไป ให้ฝึกฝนใจของเราอย่างจริงจัง
พากเพียรกำหนดรู้อยู่กับอิริยาบถ หรือลมหายใจ
เป็นปัจจุบันจิต อย่าปล่อยให้มัวฝัน อย่าปล่อยให้
คิดฟุ้งซ่านซัดสายเลอะเทอะไป ถ้าเป็นแบบนี้ ใจ
ก็เหมือนผายน้ำท่านบรู๊ว เป็นใจรั่วอีกแล้ว

ท่านอาจารย์เปรียบเปรย ของรั่วใครเขาจะ
เก็บไว้ใช้ ถ้วยแก้วรั่ว จะเอามาใส่น้ำก็ใสไม่ได้ ได้
แต่เขวี้ยงทิ้งไปเท่านั้น แต่ใจของเราเนี่ย บางทีรั่ว
จนไม่เหลือคุณงามความดี ก็ไม่เห็นมีใครเขวี้ยงใจ

ของตัวเองทิ้งเลย เห็นแต่ว่า ดี..ดี.. ทั้งนั้น แต่
ของคนอื่นร่วนน้อยกว่าเรา เราก็พรีพรีไว้ว่าเขาไม่ดี

ถ้าคอยตามดูใจของเรา ดูพฤติกรรมของเรา
อย่างนี้ เราก็จะได้เห็นที่ผิดที่บกพร่อง ได้ปรับปรุง
ตัวของเราไปเรื่อยๆ เพื่อให้ใจค่อยๆ เป็นอิสระจาก
อวิชชา จากความเห็นผิดเป็นชอบ

สิ่งที่ป็นรากเหง้าให้เราคิดอะไรแล้วมักจะผิด
อยู่ร่ำไปก็คือ สติของเรา ความระลึกรู้ของเรา มัน
เหมือนไฟกะพริบ ที่ค่อนข้างจะกะพริบดับไปที่ละ
นานๆ ไม่ค่อยกะพริบเปิดต่อเนื่องกัน เราก็ว่าเรา
ตั้งสติอยู่นะ อยู่ตรงนี้แหละ ไม่ไปไหนหรอก แต่
เปลอประเดี๋ยวเดียว มันเคลิ้มตกภวังค์ไปแล้ว

ท่านอาจารย์เปรียบเทียบสติกับกิเลสของเรา
เหมือนหมาไล่เนื้อ ๒ ตัว ซึ่งคอยคุมเชิงกันอยู่ กิเลส
นั้นคล่องแคล่วว่องไว สติพอนั่งเฝ้าไปสักประเดี๋ยว
หนึ่ง ก็เกิดอาการหงัดตาหย่อน ผลอยหลับไป เจ้า
กิเลสก็วิ่งไปก่อนนี้ก่อนสินทั่วจักรวาล แล้วก็กลับมา
หมอบอยู่ที่เดิม โดยใช้เวลาชั่วลัดนิ้วมือ เพียงชั่วสติ
เคลิ้มไปนิดเดียว

เมื่อสติรู้ตัว สะดุ้งลืมตาขึ้นมา เห็นกิเลสก็ยังมีหมอบอยู่ข้างๆ แท้ที่จริงตอนที่เคลิ้มไป เจ้ากิเลสไปรอบจักรวาล ไปก่อนนี้สิ้นเสียสิ้นพันตัวแล้ว แต่พอเราลืมตาขึ้นมา มันกลับมาหมอบอยู่ตรงนี้แล้ว เราก็เลยเติมคำในช่องว่างว่า ฉันเฝ้ากิเลสไว้ไม่คลาดสายตาเลย

ครั้งพอเขาส่งใบทองหั้นมาสิ เราก็รับไม่ได้ เพราะสติของเราที่รับรู้รับทราบเห็นอยู่ว่ากิเลสไม่ได้ไปไหนเลย แต่ตรงที่เราไม่เห็น เราไม่รู้ ก็ยังมีอีกมาก ซึ่งเกินความสามารถของเราที่จะสำนึกระลึกรู้ได้ เราจึงต้องขึงสติให้ต่อเนื่องกัน อย่างกะพริบที่ละนานๆ อย่างนั้น เมื่อเราค่อยขึงสติได้ดีขึ้นแล้ว เราถึงเข้าใจว่า ไม่ได้มีใครมาโกงเรา มาแกล้งเรา แต่เราทำตัวเอง โดยผลอที่ละนานไปหน่อย

ใจเราจึงเริ่มเห็นที่ผิด ยอมรับผิดได้ ไม่อย่างนั้น พอใบทองหั้นมาถึง เราประหลาดว่า เป็นไปไม่ได้ โลกนี้อยู่ติธรรม นี้ใครต้องแกล้งเราอีกแล้ว แทนที่จะคิดชำระหนี้ กลับไปเพ่งว่าใครแกล้ง ใจที่ไปเพ่งโทษคนอื่น ก็ผิดอีกแล้ว ผิดเป็นครู แต่ไม่เห็น เสีย

แรงเสียเวลา ไปทะเลาะเบาะแว้งชกกับลมกับฝุ่นไปเรื่อย ๆ

เมื่อใจยังเป็นอวิชชา ความรักตัวเอง ถนอมตัวเอง ทำให้ต้องปกป้องตัวเองให้ไว้ที่ผิด ก็เลยต้องเอาที่ผิดไปป้ายใส่คนอื่น ทำให้เรายกตนข่มท่าน ทำให้เราจิตใจเหมือนอัมรินทร์พาล อะไร ๆ ก็เอาดีใส่ตัว เอาชั่วให้คนอื่นไปเสียหมด เพราะฉะนั้น เราจึงต้องตามรู้ให้เท่าทันใจเจ้าเล่ห์แสนกลตัวนี้ให้ได้ จึงจะสามารถนำใจมาทำคุณทำประโยชน์ได้

ท่านอาจารย์ท่านก็ให้กำลังใจเราว่า ถึงเราจะพบว่า ใจเราร้ายกาจ เจ้าเล่ห์แสนกล ยอกย้อน ซ่อนเงื่อนมากแค่ไหนก็ตาม ก็ให้ภูมิใจได้ว่า ใจเราเป็นใจที่มีปัญญา เพราะคนฉลาดที่ยังขาดการฝึกก็ต้องเจ้าอุบายเจ้าเล่ห์แสนกล ทำให้ยากต่อการจะเอามาใช้งาน เหมือนสัตว์ป่า ยิ่งดุร้ายเถื่อนคะนองมากเท่าไร ก็จะมีกำลัง มีประโยชน์มากเท่านั้น

หากเรามีปัญญา มีวิธีการที่จะฝึกฝนมัน เมื่อฝึกได้แล้ว มันก็ให้คุณมหาศาล ใจก็เหมือนกัน ยิ่งทำพยศ ทำอวดดีดั่งดื้อถือรั้นมากเท่าไร พอฝึกให้

เข้ารูปได้แล้ว มันก็ดีสุดๆ เลย

อุปมาเหมือนเหล็ก ถ้าเอาเข้าเตาหลอมจนกระทั่งได้ที่ จะเอามาทำเป็นภาชนะ เป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ ก็จะอยู่คงรูป เป็นของดีมีคุณค่า แต่ถ้าเป็นของไม่คงรูป เช่น เทียน เอามาหลอมเสร็จ ปั้นเสร็จวางไว้ นึกว่าสบายใจหายห่วงแล้ว ที่ไหนได้ พบอากาศร้อนเข้าหน่อย ปรากฏว่าเทียนเหลว เปลี่ยนรูปไปแล้ว เราเลยปั้นไม่เสร็จสักที ทำแล้วไม่รู้แล้ว ทำนองเดียวกับใจที่ว่าอะไรก็คล้อยตาม ไม่ตั้งต้อถือ รั้น แต่พอไปใกล้กับอะไร ก็ล้มสิ่งที่เคยถูกอบรมบ่มสอนมา กลืนกลายเป็นสิ่งใกล้ตัวไปทุกที

ท่านจึงให้เราดูจริตนิสัยตัวเรา ถ้าเราเป็นประเภทที่เรียกว่ายอมหักไม่ยอมงอแบบนี้ ถ้าเราฝึกเราให้ได้ที่ เอาผิดเป็นครูให้ได้ ก็จะได้ดิบได้ดี เพราะใจแบบนี้ เป็นใจที่มีความเชื่อมั่นในเหตุผล ถ้าเหตุผลยังไม่ถึงใจ ก็จะไม่ยอมรับ แต่ถ้าเหตุผลถึงใจ เกิดเป็นความเข้าใจขึ้นแล้ว จะถือเป็นข้อปฏิบัติ ตามโดยเคร่งครัด ไม่โกงกับตัวเองเป็นอันขาด ทำให้ไปจนถึงที่หมายได้

ครั้งแรกอาจจะแลดูเหมือนยากลำบาก แต่ถ้าเราหาแบบคาบอูบาย ที่จะน้อมให้ใจเข้าใจได้แล้ว มั่นนิยอมพร้อมใจที่จะฝึกตัวเอง ที่จะปฏิบัติ ให้ได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย

ถ้าใจเราเป็นใจที่ใครว่าอะไรก็ดีไปทั้งนั้น มันหลายใจ ตอนนี้ก็ว่า ดี.. ดี.. ดี.. ครั้นไปฟังคนโน้น อ้าว.. คนโน้นก็ดีอีกแล้ว เปลี่ยนใจตามเขาไปอีกแล้ว เราตั้งใจไปทางโน้นอยู่แท้ๆ อ้าว.. ดูอีกที่ ย้ายไปอีกแล้ว เพราะใจของเราไม่มีหลักที่แน่นอน อะไรมากระทบใจก็เห็นดีเห็นงามตามไปหมด เป็นประเภทมงคลตื่นข่าว หรือประเภทปลุกต้นไม้แล้วก็ขุดย้ายที่ปลูกใหม่ไม่รู้จบ แทนที่ต้นไม้จะโตวันโตคืน ก็เลยเฉา

เราถึงต้องมาดู มาแยกแยะจริตนิสัยของตัวเอง ถ้าพบว่าจริตนิสัยของเราบกพร่องตรงไหนอย่างไร ให้พยายามกำราบตรงจุดนั้น ผิน ผีก ดัด ขัดเกลาไว้ อย่าให้สติผลอไหลไป ถ้าทำได้สำเร็จ คราวนี้ใจเริ่มเชื่องขึ้นแล้ว การปฏิบัติก็เริ่มง่ายขึ้น

การจะฝึกตัว เราต้องเข้มงวด มองเข้ามาแต่ในภายในใจของตัว เอาผิดเป็นครูให้ได้ทุกครั้ง มีอะไรเกิดขึ้น อย่าไปนึกแก้ไขคนอื่น ถ้าเรามัวแต่สายจิตออกนอกเพื่อไปแก้ไขสิ่งอื่น เราจะแผลลืมแก้ไขเรา แล้วเลยไปเข้าใจว่า หน้าที่ของเราต้องแก้ไขเขาให้ดีเสียก่อน กว่าเขาจะดี บางทีเราตายไปเสียก่อนแล้ว เราเลยไม่ได้ทำประโยชน์ให้กับตัวเอง เพราะมัวแต่ไปแบกหามคนอื่น แบกหามโลกนี้ จนกระทั่งละลายความรับผิดชอบต่อตัวของตัว

การที่จะใส่ใจ สนใจปฏิบัติ มาทำความเข้าใจจกกับใจของตัวเอง ต้องเข้มงวด พุ่งดูเข้ามาในภายในใจของตัวเท่านั้น ทำแล้วแรกๆ แทบหมดกำลังใจเลย

ตัวดิฉันเอง ครั้งแรกทีไปฝึกกับท่านอาจารย์ ท่านก็ว่า โลกนี้มันโรงบ่มบ้า พวกเราล้วนแล้วแต่สติกะพริบหายหกตกหล่นอยู่เรื่อย ถ้าพระพุทธเจ้ามานั่งดูพวกเรา ท่านคงสมเพชเราเหมือนที่เราสมเพชคนไข้ในโรงพยาบาลโรคจิต ดิฉันก็นึกเถียงในใจว่าไม่จริง เราดีกว่าคนไข้โรคจิตหลายร้อยช่วงตัวนัก

เมื่อปฏิบัติ.. ปฏิบัติไป คอยจดจ่อสติตามดู
ใจของตัวเอง จึงเริ่มเห็นว่า เราก็คงไม่ดีไปกว่าคนบ้าใน
โรงพยาบาลโรคจิตนักหรรอก ท่านอาจารย์ไม่ให้เรา
มายุ่งกับเรื่องข้างนอก วันทั้งวันไม่ต้องมาทำการ
งานอะไร นอกจากคอยดูแลรับผิดชอบว่า ตัวอยู่
ตรงไหน ให้ใจอยู่ตรงนั้น ถ้าใจอยู่ตรงนั้น คือมีสติ
เป็นกาวผนึกตัวกับใจไว้ด้วยกัน ใจจึงอยู่เป็นปัจจุบัน
ไม่คิดฟุ้งซ่านไปในอดีต ไปในอนาคต

ถ้าใจฟุ้งซ่านไปกับอดีต กับอนาคต อะไรมา
กระทบ เราก็คงไม่เห็น เพราะใจไม่มี เหมือนเรา
เอาแผ่นใสมาเรียงซ้อนๆ กัน ความที่แผ่นใส ทั้งใส
ทั้งบาง แล้วยังมีตัวหนังสือบนแต่ละแผ่นเหลื่อมล้ำ
กัน เราก็คงเลยอ่านทะลุแผ่นโน้นต่อเข้ากับแผ่นนี้ ทั้งๆ
ที่มันอยู่กันคนละแผ่น คนละเวลา เปรียบเหมือน
อดีตบ้าง อนาคตบ้าง แล้วใจก็ร้อยเรียงแต่งเป็น
เรื่องขึ้นมาได้ แต่ข้อความในแผ่นใสแผ่นบนสุด ซึ่ง
เป็นเรื่องปัจจุบันที่มากกระทบ เราไม่เห็น ไม่รับรู้

ใจของเราก็เป็นทำนองนี้ ถ้าไม่เอาสติจดจ่อ
ให้ดีๆ เราก็คงไม่รู้ว่ เรื่องเกิดขึ้นจริงๆ หรือใจของเรา

ซัดสาย ละเมอไปตามสัญญาเก่าๆ บ้าง ตามจิต
สังขารปรุงแต่งไปบ้าง ก็เลอะเทอะเปราะเปื้อน เก็บ
ข้อมูลมาผิตบ้าง ถูกบ้าง แล้วเอามาเป็นเหตุ ให้
กระทำผลเป็นปัจจุบันกรรมขึ้น ชีวิตของเราจึงมีแต่
ผิต แล้วก็ยังตั้งต้อถือรั้นจะเอาให้เป็นถูก แทนที่จะ
ค้นหาว่า เราเปลอไปตรงไหน สติหลุดไปตรงไหน
จะได้แก้ไขได้ทัน เรากลับปกป้องตัวตนว่าฉันไม่ได้
ผิต คนอื่นผิตต่างหาก

ถ้าเราเฝ้าดูอย่างนี้ จะเห็นว่าที่เราไปว่าคน
อื่นผิตทั้งนั้น ความจริงเราก็มีส่วนผิตด้วย เป็นต้น
ว่า เราไปมีเรื่องกับอีกคนหนึ่ง พิจารณาแล้ว กรณี
นี้เราไม่ได้เป็นสาเหตุ เราไม่ได้ขาดตกบกพร่อง

ท่านอาจารย์ก็สอนว่า ถ้ามีเรื่องกันแล้ว ผิต
ทั้งคู่ เพราะฉะนั้น ไม่ต้องไปหาว่าใครผิต ให้หาว่า
เมื่อเกิดปัญหาอย่างนี้ เราจะมีอุบายมีปัญญาแก้ไข
อย่างไร ให้ปัญหาลุล่วงไปได้เร็วที่สุด ไม่ต้องคำนึง
ถึงตัวตน

ถ้าใจของเรารับความคิดนี้ได้เป็นอัตโนมัติ ก็
จะเกิดเป็นนิสัยขึ้น เพราะแต่ก่อนนั้นต้องมัดให้ได้ว่า

เราผิดเสียก่อน เราจึงจะปรับปรุงตัวเอง จะเรียนรู้ที่
ผิดแล้วแก้ไข

ท่านย้ำว่า แต่นี้ต่อไป เราทำอะไร ไปอยู่ตรง
ไหน มีปัญหาอะไรขึ้นมา ไม่ต้องถามหาว่าผิดอยู่ที่
ใคร ให้เริ่มมองไปที่ปัญหาเลยว่า ทำอย่างไรเราจึง
จะระดมความคิดเพื่อแก้ปัญหาให้ทะลุไปได้ ให้
สามารถกลับคืนเป็นปกติได้เร็วที่สุด ดีที่สุด

ฟังตอนแรกเราก็นึก ไม่ยุติธรรม เราไม่ได้ทำ
ผิดสักหน่อย แล้วเรื่องอะไรเราจะต้องไปแก้ปัญหา

ท่านถามย้อนกลับมาว่า เราต้องการหาคน
ผิดมาลงโทษ หรือเราต้องการให้ปัญหาหมดไปโดย
สิ้นเปลืองเสียหายน้อยที่สุด เราเป็นคนสุรุษสุร่าย
หรือเป็นคนประหยัดมัธยัสถ์

ฟังแล้วก็จริงของท่าน เหมือนเราอยู่เรือลำ
เดียวกัน ถ้าเรือรั่วขึ้นมา ทุกคนก็ต้องเดือดร้อน ทุก
คนก็ต้องจมไปกับเรือลำนี้ ถ้าเรามัวแต่เล่นเนื้อเล่น
ตัว

แต่ถ้าเห็นเรือรั่ว ต่างก็ช่วยกันคนละไม้คนละ
มือ ทำอย่างไรให้เรือหายรั่ว หรือทั้งๆ ที่รั่วอยู่ ก็

ไปถึงที่หมายได้โดยไม่อับปางไปเสียก่อน

ถ้าเราเห็นจุดนี้ได้แล้วยอมรับ ชีวิตของเรา จะสบายขึ้นมาก เพราะว่าผิดของใคร เราก็น้อมมาเป็นครูได้ทั้งนั้น แล้วเอามาปรับปรุงพฤติกรรมของเรา เพราะขณะที่เรานำมาพิเคราะห์ มันไม่ใช่เป็นความจำ เราไม่ได้เพียงแต่จำ แต่ดูถึงรายละเอียด แล้วนำมาพิเคราะห์ ถ้าเป็นเรา เราจะทำอย่างนี้ๆ ใหม่ ต่อไป ถ้ามีเรื่องอย่างนั้นเกิดขึ้นจริง เราก็ลองทำอย่างที่เราพิเคราะห์อย่างที่เราคิดอ่านด้วยเหตุผล ด้วยใจที่เที่ยงธรรม

ครั้นลงมือทำแล้วสัมฤทธิ์ผล เป็นข้อยืนยันใจก็เกิดความเชื่อมั่น เกิดรู้เห็นเป็นขั้นในใจ ไม่ใช่ความจำแล้ว ต่อไปเมื่อเราจะแก้ไขปัญหา ถึงจะไม่ใช่ปัญหาของเรา แต่เป็นปัญหาที่เรามีส่วนร่วมอยู่ด้วย เราก็เกิดความคล่องตัวที่จะเริ่มแก้ปัญหาก

ไม่ใช่ว่าเมื่อปัญหาเกิดขึ้น เราทำอะไรไม่ถูก เพราะไม่เคยใส่ใจสนใจ ตัวอยู่ตรงนี้ แต่ใจของเรา ปลิวไปอยู่อีกแห่งหนึ่ง เมื่อเป็นแบบนี้ ความผิดก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้นๆ เพราะความไม่ใส่ใจสนใจ ไม่รับรู้

ไม่เตรียมพร้อมว่า เมื่ออะไรเกิดขึ้น ต้องเก็บข้อมูล
ให้ได้ครบครัน ใจที่มีสติบ้าง ไม่มีสติบ้าง จึงเหมือน
คนละเมอ มีอะไรเกิดขึ้นก็ช่วยตัวเองไม่ได้เต็มเม็ด
เต็มหน่วย แล้วโอกาสที่จะตัดสินใจผิดก็มีมากกว่า
จะถูก

ท่านจึงว่า ถ้าเราเห็นตรงนี้แล้วมีสำนึกระลึก
รู้ คอยเตือนตัวเองว่าผิดเป็นครูเอาไว้ สติจะค่อย
เข้มค่อยคมขึ้น ทันทึที่มีอะไรมากระทบ สติจะเอา
เหตุผลเป็นที่ตั้ง เก็บข้อมูล รวบรวมมาพิจารณาให้
ไตร่ตรอง ไม่เอาอารมณ์หรืออัตตาออกมาตั้งต้นว่า
.. ตูไม่ผิดนี่นา อีกคนผิดต่างหาก

ถ้าเป็นแบบนี้ แทนที่เราจะแก้ปัญหา เรา
กลับไปสร้างปัญหาเพิ่มขึ้น เพราะมีตัวตน มีสัตว์มี
บุคคลขึ้นมาเพิ่มปัญหา เธอผิด เธอแก้ไปสิ คนผิด
ก็รู้สึกเสียหน้า เพราะเขาเองก็เสียใจอยู่แล้ว เรายัง
ไปตอกย้ำความผิดตรงนั้นซ้ำอีก เขาก็เลยเป็นพาล
ว่า ให้คนถูก คนเก่ง ทำไปก็แล้วกัน ก็เลยระส่ำ
ระสาย ราวฉานกันไปหมด

แต่ถ้าเราเอา *ผิดเป็นครู* ผิดของใครๆ ก็เป็น
ครูเราได้ด้วยกัน เพราะใจที่ยังมีวิชาครอบงำอยู่

มีพฤติกรรมเหมือนกันทั้งนั้น เหมือนเราวัดว่าใช้ขึ้นสูงเท่าไร ถึงใช้ของเราจะยังต่ำกว่าของเขา ถ้าเราไม่รักษา วันหนึ่งใช้เราก็มีหวังสูงเท่าเขาได้ เราจะได้ระมัดระวังเอาไว้ ถึงเวลานั้น ก็ป้องกันไม่ให้ใช้ของเราถึงขั้นชัก เพราะเรากินยาป้องกันเอาไว้

เราสร้างภูมิคุ้มกันเอาไว้ เราเป็นอยู่ด้วยความไม่ประมาท สติที่ได้รับการฝึก จะคอยห้ามล้อเอาไว้ รักษาเราไม่ให้ถึงขั้นตรัสรู้ ถ้าเป็นหวัดก็รีบรักษาหวัดให้หาย ไม่ต้องคอยให้หวัดกำเริบ อากาศหนักหนาสาหัสถึงขั้นปอดบวม หรือน้ำท่วมปอด เผลอๆ ต้องเข้า ไอซียู

ถ้าเราจะต้องรู้แต่ละอย่างโดยเอาตัวเข้าเสี่ยงแบบนี้ เราก็สะบักสะบอม กลายเป็นทำความผิดจนกลายเป็นอาชญากรรม แล้วเลยติดเป็นนิสัยอย่างนั้นไป แต่ถ้าคอยเตือนตัวเองว่า ผิดครั้งแรก ครั้งเดียวเป็นครู หรือยังไม่ทันให้ผิดจนเห็นกันชัดๆ เราเริ่มรู้สึกแล้วว่ามีอะไรผิดปกติ ไม่ต้องทำต่อ เพราะเห็นแล้วว่าผลจะแย่มากไหน เรายึดป้องกัน รีบแก้ไข เสีย

ถ้าเป็นอย่างนี้ การปฏิบัติจะได้ผล แล้วใจ
ของเราก็จะเป็นใจที่มีสติรักษาได้เท่าทันขึ้น ไม่เป็น
ใจที่ฟกซำดำเขียว ถลอกปอกเปิก ไม่อย่างนั้น เรา
จะปล่อยให้สิ่งผิดปกติกุหลามจนเราสะบักสะบอม
ไปหมด เวลาจะฟื้นตัวจึงยาก เพราะใจชั่วร้ายระเจิง
ไม่กล้าลุกขึ้นแก้ไข มัวแต่หวังว่า ถ้าผิดอีกจะสู้ไหว
หรือ

ใจที่ไม่อยู่กับการเอาผิดเป็นครู บ๊อแป้ ต้อง
การคนปลุกปลอบ เป็นใจที่ทำร้ายตัวเอง ให้เรา
เพียรพยายามปลุกปลอบตัวเอง เยียวยารักษา ให้
กำลังใจตัวเอง จนเริ่มเห็นว่า ถ้าจะล้มอีกก็ให้มีสติ
ล้มแค่หัวเข้าถลอก ไม่ต้องให้ถึงขั้นกระดูกหัก ต้อง
เข้าเฝือก ครั้นเอาเฝือกออก ยังมีโรคแทรกซ้อนอีก
ถ้าเป็นแบบนี้ อีกหน่อยใจจะไม่อยากทำอะไร มีอะไร
เกิดขึ้น ก็หลับหูหลับตา สติเลยยิ่งพลัดหลุดไปกัน
ใหญ่

เราเอง เราคือคนทำให้หนทางของเราราบรื่น
หนทางของเราเบาสบาย หรือหนทางของเราทุร-
กัन्दาร

ครั้งแรกหนทางนี้ก็เป็นทางธรรมชาติธรรมดา
นี้แหละ แต่เวลาที่เราไม่มีสติ เผลอไปเป็นขี้ข้ากิเลส
ไม่ดูกายดูใจตัวเอง สายจิตออกนอก ไปเพ่งโทษคน
อื่น ไปหาแต่สิ่งที่เป็นเหมือนพงหนาม พงหญ้าคา
มาหว่านเอาไว้ด้วยความเผลอใฝ่ใสร้สติ ไม่ได้ตั้งใจ
หว่าน แต่พอโกรธขึ้นมาที มีอารมณ์ขึ้นมาที เรา
ก็ซัดสาดเมล็ดพวกนี้หว่านลงไปเป็นกระบุงๆ

พอต้นงอกขึ้นมา เราก็มัวววาย ใครมาแกล้ง
เรา ทำไมคนโน้นไม่เห็นมีต้นหนามต้นหญ้าคารก
รุงรังอย่างเรา ก็เพราะเขาคอยเอาสติระมัดระวัง
หนทางของเขา เขาถึงได้รอดปลอดภัย

ถ้าเรามองเรา เราคอยจับผิดเรา เราจะเห็น
ท่านอาจารย์สอนว่า เรานี้แหละ เหมือนคนที่ละเมอ
แล้วเอามือซ้ายมาทุบแขนขวาของตัวเอง จนเขียว
พุกเข้าไปหมด ครั้นตื่นขึ้นมา เราก็มัวไปฟ้อง
ผู้คน.. ดูลิ ใครไม่รู้มาแกล้ง.. แต่ถ้าเราคอยเอาสติ
จับดูการนอนของเราให้ดี เราจะพบว่า เราเองลุก
ขึ้นละเมอ เอามือซ้ายทุบแขนขวาตัวเอง จนเป็น
อย่างนี้

ถ้าเห็นตรงนี้ชัด ผิดเป็นครูได้ทุกกรณี แล้ว
เราก็จะล้มตาดันจากละเมอ พอมีอะไรไม่ชอบมาพา
กล สติจะมาอยู่กับใจ เป็นฐานให้เกิดปัญญา ไปแก้ไข
ให้เห็นตามเป็นจริงได้ แล้วแต่นี้เป็นต้นไป ชีวิต
ของเราก็เบาสบาย อย่างน้อยที่สุด ถ้ายังไม่เกิด
ปัญญาแก้ปัญหาก็ได้ เราก็มัดมือของเราเอาไว้ ไม่
ปล่อยหว่านเมล็ดหญ้าคาเมล็ดพวงหนามลงไป เรา
ก็ปลอดปัญหาไปเยอะ

ลองนึกถึงเวลาที่เราคิดอะไรยังไม่ออก แต่
เราก็เก็บวาจาของเรา ไม่สาตป็นกลไปให้เลอะเทอะ
เปราะเปื้อน พอเสร็จเรียบร้อย เราก็เบาสบาย แต่
ถ้าเราสาตอกุศลวาจาเป็นป็นกลไปไม่ยั้ง พอเสร็จ
เรียบร้อย เราต้องมากกว่าดูขยະที่เราทำเองจนกระทั่ง
หลังหัก แล้วใครทำให้เรายุ่งยากละ

ก็ใจของเราเองที่ไม่เรียนรู้ แล้วจดจำเอา
ความผิดมาเป็นครู กลับทำความผิดซ้ำซากจนเป็น
อาชัณกรรม เราจึงหนักหนาสาหัสขึ้นเรื่อยๆ มือ
ที่หว่านก็คล่องตัวขึ้นตามชั่วโมงบิณ เริ่มแรกต้องใช้
เวลาสักนาทีหนึ่งก่อนจะหว่านเสร็จ เดียวนี้ปรากฏ

ว่าหนึ่งวินาทีก็เสร็จไปหลายกระบุงแล้ว ผลก็เลย
ทำให้ชีวิตของเราย่าแย่ ใจก็ท้อ ร่างกายก็อ่อนกำลัง
ลง ทำนองขนมผสมน้ำยา เลยย่าแย่ทั้งกายทั้งใจ

เพราะฉะนั้น สติรักษาให้แทนที่เราจะหลง
เข้าไปในพงหนาม แล้วทำร้ายตัวของตัวเองด้วย
ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ มันจะรักษาให้เราระมัดระวัง
สร้างภูมิคุ้มกัน เอาขยะมาเปลี่ยนเป็นปุ๋ยหมัก เรา
ก็ได้ผลได้ประโยชน์ ทั้งๆ ที่คิดว่า อะไรกัน ผิดอีก
แล้ว แต่เราเข้าใจตัวของเรา

เหมือนบ้านเรามีไฟหลายดวง บางดวงก็
หลอดขาด เราไม่รู้หลอดไหนขาดบ้าง มีคนมาช่วย
ชี้ให้เห็นว่าตรงนี้ขาด เราก็ได้เปลี่ยนหลอดใหม่ ใน
ที่สุดบ้านของเราก็สว่างไสว เกิดเป็นปัญญาเห็นชอบ
หนทางชีวิตของเราก็เบาสบาย ร่มเย็นเป็นสุข เป็น
เสมือนโอเอซิสกลางทะเลทรายอันร้อนระอุ

ก็ขอฝากไว้เป็นข้อคิด เป็นกำลังใจ ในการ
ปฏิบัติแก่ทุกท่าน.

การจะฝึกตัวเราต้องเข้มงวด
มองเข้ามาแต่ภายในใจของตัวเอง
เอาผิดเป็นครูให้ได้ทุกครั้ง

ผิดเป็นครู